УДК 821.11
DOI https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2026.49.3

УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ ДЛЯ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ В УМОВАХ МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

UKRAINIAN LANGUAGE FOR FUTURE TRANSLATORS' SPECIFIC PROFESSIONAL PURPOSES IN THE CONTEXT OF A MEDICAL UNIVERSITY

Вихрущ А.В.,
orcid.org/0000-0002-4177-4614
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри української мови
Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського

Упродовж останніх років стаємо свідками важливих змін у системі вищої освіти. В умовах глобалізації та конкуренції українські університети, які прагнуть зберегти свій високий статус, поступово перетворюються на багатопрофільні наукові центри, що відповідає європейським традиціям. Поява нових спеціальностей обумовлює потребу в модернізації системи науково-методичного забезпечення. У цьому зв'язку зростає значущість вивчення української мови за професійним спрямуванням. Це пояснюється багатьма причинами. Насамперед продовжуються спроби гібридної війни проти нашої країни на своєрідному мовознавчому фронті. Основними наративами ворога залишаються дві основні ідеї: заперечення права України на державність та неперервні атаки на українську мову (від тез про єдність з іншими країнами до постійних провокативних спроб перекладу чужих фразеологізмів, що можна назвати «повзучою русифікацією»). Доцільність поглибленого вивчення української мови в медичних університетах обумовлена такими чинниками: медицина повертається до думки Авіценни про те, що справжній лікар має три засоби: слово, траву, ніж; в основі збору анамнезу лежить культура спілкування, вміння ставити запитання, слухати й говорити; серед причин виникнення ятрогенії одне з чільних місць посідають помилки комунікації (не слід забувати і про дидактогенію); якість занять зі студентами, культура документообігу, спілкування з колегами на кафедрі та пропаганда здорового способу життя зумовлюють увагу до питань мовленнєвої культури з боку аспірантів і викладачів. Вирішення проблеми певною мірою ускладнюється триваючими дискусіями щодо структури курсу та методики вивчення української мови за професійним спрямуванням. По-перше, не враховуються зміни в програмах загальноосвітніх шкіл, їхнє поступове зміщення від розуміння закономірностей граматичної культури до опанування ораторського мистецтва. Повернення на шкільний рівень і повторення того, що добре відоме студентам, знижуватиме зацікавленість предметом. По-друге, не матиме успіху спроба наближення до рівня філологічних факультетів в умовах медичного університету, що зумовлено завданнями професійної підготовки та мінімальною кількістю годин. Зауважимо, що ці тенденції – це не ознака кризи, а етап зростання.

Ключові слова: українська мова, особистість, персонологія, перекладач, прикладна лінгвістика, творчість.

In recent years, we have witnessed significant changes in the higher education system. In the context of globalization and competition, Ukrainian universities striving to maintain their high status are gradually transforming into multidisciplinary research centers, in line with European traditions. The emergence of new specialties necessitates the modernization of the system of scientific and methodological support. In this regard, the importance of studying Ukrainian for specific professional purposes is increasing. This is explained by a number of factors. First and foremost, attempts at hybrid warfare against our country continue on a specific linguistic front. The main narratives of the aggressor remain twofold: denying Ukraine's right to statehood and launching continuous attacks on the Ukrainian language, ranging from claims of unity with other countries to persistent provocative attempts to introduce foreign phraseological expressions, which may be described as "creeping russification." The relevance of in-depth Ukrainian language instruction at medical universities is determined by several factors. Medicine is returning to Avicenna's idea that a true physician has three remedies at their disposal: the word, the herb, and the knife. The collection of a patient's medical history is fundamentally based on a culture of communication and the ability to ask questions, listen, and speak. Communication errors are among the leading causes of iatrogenesis (and didactogeny should not be overlooked either). The quality of teaching, the culture of professional documentation, communication with colleagues within the department, and the promotion of a healthy lifestyle all necessitate particular attention to speech culture on the part of postgraduate students and academic staff. Addressing this issue is complicated to some extent by ongoing discussions concerning the structure of the course and the methodology for teaching Ukrainian for specific professional purposes. First, changes in secondary-school curricula are not sufficiently taken into account, particularly their gradual shift from understanding the principles of grammatical competence toward developing public speaking skills. Returning to the school level and repeating material that students already know would reduce their interest in the subject. Second, an attempt to approach the level of philological faculties would not be successful in a medical university, given the objectives of professional training and the limited number of teaching hours. It should be emphasized that these trends are not a sign of crisis but rather a stage of development and growth.

Key words: Ukrainian language, personality, personology, translator, applied linguistics, creativity.

Актуальність дослідження. Характерною особливістю сучасного етапу розвитку вищої освіти є інтеграція різних спеціальностей, що забезпечує функціонування закладу в умовах війни і післявоєнної відбудови, часткове подолання демографічної катастрофи, зменшення ризику конкурентної боротьби у глобалізованому світі. Нові спеціальності також сприяють модернізації університетської освіти, підвищенню рівня науково-методичного забезпечення, дидактичної культури учасників навчального процесу. З кожним роком зростає значущість вивчення української мови за професійним спрямуванням. Це обумовлено продовженням гібридної війни проти нашої країни, що проявляється у спробах заперечення права України на державність та неперервних атаках на українську мову (від тез про єдність з іншими країнами до постійних провокативних спроб перекладу чужих фразеологізмів, що можна назвати «повзучою русифікацією»). Фахівці констатують також факти масового поширення англомовного суржику.

Постановка проблеми. Вивчення української мови за професійним спрямуванням полегшується наявністю науково-методичних шкіл, творчими пошуками окремих авторів. Затвердження освітньо-професійної програми «Прикладна лінгвістика. Медична термінологія та галузевий переклад (англійська мова)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності В11 Філологія (за спеціалізацією В11.10 – Прикладна лінгвістика) галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки» обумовило пошук оптимальної структури нової навчальної дисципліни, ефективної системи науково-методичного забезпечення навчального процесу. Звернемо увагу на своєрідну послідовність: прикладна лінгвістика – медична термінологія – галузевий переклад – філологія – культура – мистецтво. Це своєрідна система координат для подальшої роботи. Підготовка фахівців у галузі прикладної лінгвістики, здатних здійснювати професійний усний і письмовий переклад у сфері медицини відзначається оригінальністю та перспективністю задуму.

Навчальний план для дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» передбачає в першому семестрі три кредити ЄКТС: 30 годин для практичних занять і 60 годин самостійної роботи студентів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення джерельної бази дозволяє виокремити декілька тенденцій, які потребують окремого монографічного дослідження. Упродовж багатьох років аналізує питання української мови за професійним спрямуванням С. В. Шевчук. У доробку вченої – словники, книги на тему ділового мовлення, усного і писемного ділового спілкування, практикуми, порадники, підручники, присвячені українській мові за професійним спрямуванням. Не втрачає актуальності програми курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для вищих навчальних закладів, які здійснюють підготовку фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра (спеціаліста, магістра медичного та ветеринарно-медичного спрямувань), яку Міністерство освіти і науки України затвердило 21.12.2009 р. (наказ № 1150). Автори програми – С. В. Шевчук та І. В. Клименко.

Щоб краще зрозуміти авторську позицію розглянемо структуру робочого зошита-практикуму (2025 р.), укладеного відповідно до згаданої програми. Цей формат важливий для практиків, які шукають матеріали для проведення занять. Авторка пропонує три основні змістові модулі: 1. Законодавчі та нормативно стильові основи професійного спілкування; 2. Професійна комунікація; 3. Наукова комунікація як складова фахової діяльності. Ключові поняття: професійне спілкування, професійна комунікація, наукова комунікація. До кожного з трьох модулів підібрано відповідні теми: «1. Державна мова – мова професійного спілкування. 2. Мовні норми. Словники у професійному мовленні. 3. Основи культури української мови. 4. Мовний етикет. 5. Спілкування як інструмент професійної діяльності. 6. Культура фахового монологічного мовлення. 7. Культура усного фахового спілкування. 8. Форми колективного обговорення професійних проблем. 9. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації. 10. Документи з кадрово-контрактних питань. 11. Довідково-інформаційні документи. 12. Довідково-інформаційні документи. 13. Етикет ділового листування. 14. Українська термінологія у професійному спілкуванні. 15. Науковий текст як результат оформлювання наукової інформації. 16. Студентський науковий текст. Вимоги до виконання та оформлювання реферату, курсової, дипломної роботи. 17. Рецензування наукових текстів» [27, с. 3]. У підручнику з аналогічною назвою С. Шевчук поглиблює та доповнює ці питання [26]. Нам імпонує така структура, ми використовуємо окремі елементи під час проведення практичних занять. На нашу думку, окремого обговорення заслуговує питання документації, довідково-інформаційних документів тощо. Документознавство – це окрема професія, яка передбачає багаторічну підготовку. Взірці більшості документів доступні в електронній формі. Обмежена кількість годин обумовлює потребу більшої уваги до тих питань, які будуть визна-

чальними для успішної професійної діяльності.

Дещо інший підхід властивий авторам популярного колективного підручника для фахівців медичних спеціальностей «Українська мова за професійним спрямуванням», підготовленого за редакцією Світлани Миколаївни Луцак. У другому виданні підручника (2024 р.) авторський колектив зосередив увагу на розгляді чотирнадцяти тем, які висвітлені у двох розділах. У першому розділі «Сучасна українська мова як засіб професійного спілкування» розглянуто 6 тем: «1.1. Сучасна українська мова як засіб професійного спілкування. 1.2. Лексичний аспект професійної мови медиків. Лексико-стилістичні норми. Фразеологічні одиниці у фаховому мовленні. 1.3. Термінологія у фаховому спілкуванні. Особливості української медичної термінології. 1.4. Словники у професійному спілкуванні. Типи словників, їх роль у підвищенні мовленнєвої культури. 1.5. Морфологічний аспект медичної професійної мови. 1.6. Синтаксичний аспект фахового мовлення». Оригінальністю відзначаються 8 тем другого розділу «Стильові особливості професійного спілкування. Культура публічного виступу»: «2.1. Особливості українського мовленнєвого етикету. Комунікативні ознаки культури мовлення. Мовленнєвий етикет лікаря. 2.1. Усне спілкування у сфері професійної діяльності лікаря. 2.3. Публічний виступ та його жанри. 2.4. Стилістичний аспект фахової мови медичних працівників. Професійна мова медиків як особливий функціональний різновид літературної мови. 2.5. Науковий стиль у фаховому мовленні. Типові конструкції наукового стилю. Структура і види наукового тексту. 2.6. Культура писемного ділового мовлення медиків: загальна характеристика. Документи щодо особового складу. 2.7. Вимоги до складання й оформлення організаційно-розпорядчих і довідково-інформаційних документів. 2.8. Професійна документація медиків. Особливості її складання та оформлення» [24]. Аналогічна пропозиція щодо зменшення уваги до питань документообігу обумовлена незначною кількістю годин.

Як позитивний факт відзначимо значну кількість вдалих книг на тему вивчення української мови за професійним спрямуванням: Н. Бабич, О. Безсмертна, А. Белік, С. Бикова, Л. Бондар, С. Булик-Верхола, І. Василишин, О. Воловик, Г. Вознюк, М. Гнатюк, К. Городенська, Т. Гриценко, О. Караман, С. Караман, І. Кобяк, І. Козачок, І. Кочан, К. Левківський, Т. Лещенко, Н. Литвиненко, О. М. Лісовий, Микитюк, С. Луцак, Л. Мацько, Т. Мельник, І. Ментинська, Н. Місник, О. Олійник, Т. Пахомова, М. Плющ, С. Римаренко, О. Семеног, А. Сидоренко, І. Слинько, І. Федоренко, І. Хом'як, Н. Черниш, Л. Шевченко, С. Шевчук, І. Шмілик, В. Юкало, С. Яценко та ін.

Особливе місце в системі інформаційного забезпечення навчального процесу займають три томи з красномовною назвою «Енциклопедія перекладознавства». Розглянемо назви окремих тем із першого тому: всесвітня мережа (веб) та переклад; герменевтика і переклад; гумор у перекладі; етика й переклад; когнітивні переклади; методика навчання перекладу; перекладацькі «помилки»; релевантність і переклад; релігійний переклад; усний та письмовий переклад жестових мов; філософія та переклад тощо [11].

У контексті теми дослідження відзначимо оригінальні методичні рекомендації. Як приклад можна назвати рекомендації до практичних занять «Українська мова за професійним спрямуванням» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія (Українська мова та література) та Філологія (Мова і література угорська). Як мету укладачі (Лібак Н. А., Барань Є. Б., Певсе А. А.) визначили необхідність удосконалювати «фахову мовнокомунікативну компетентність, необхідну для ефективного використання української мови у професійній, науковій, освітній і культурно-просвітницькій діяльності; розвинути навички академічного письма, публічного виступу, аналізу та інтерпретації текстів, а також опанування термінологічного апарату відповідно до норм сучасної української літературної мови» і запропонували таку типологію практичних занять: 1. Ознайомлення з науковим стилем мовлення. 2. Вивчення структури наукового тексту. 3. Аналіз комунікативних особливостей фахового мовлення. 4. Робота з термінологією. 5. Лексико-граматичні вправи. 6. Переробка фраз із побутового стилю в науковий. 7. Створення власного короткого наукового висловлювання. 8. Колективний аналіз тексту. 9. Переклад фрагментів з угорської на українську і, навпаки [15].

Закономірною стала поява праць, присвячених ретроспективній оцінці розвитку методики навчання української мови за професійним спрямуванням, а також змістовної хрестоматії [8; 9].

Важливою є увага до проблеми фахових часописів. Як приклад назвемо статтю «Культура корпоративної комунікації як складник підготовки фахівців (в межах вивчення української мови за професійним спрямуванням», у якій О. Даскалюк звертає увагу на питання корпоративної комунікації, ведення ділових переговорів, комунікативні традиції народу, регіональні та релігійні осо-

бливості, комунікативний етикет, культуру діалогу, методику Едварда де Боно, документи для рекрутерів, вправи з адаптації сленгового повідомлення до очікуваного замовником [10].

Актуальність теми комунікативних навичок студентів підтверджується низкою важливих публікацій [7; 12; 13; 14; 16; 18; 23].

Для ефективної організації навчального процесу доцільно продовжити дослідження таких питань як академічне письмо, дидактична гра, есе в системі розумового виховання, медична риторика, коректне використання можливостей штучного інтелекту, культура перекладу тощо [1; 2; 3; 4; 5; 6; 17; 20; 21; 22].

Мета статті – на основі авторської концепції медичної риторики розглянути структуру вивчення української мови за професійним спрямуванням студентами медичного університету, які навчаються за спеціальністю «Прикладна лінгвістика. Медична термінологія та галузевий переклад (англійська мова)», а також можливостями творчого використання окремих тем на інших факультетах.

Виклад основного матеріалу. Для розуміння причин вибору послідовності тем важливо усвідомити доцільність переходу від розуміння студентами важливості слова як феноменального явища цивілізації до основ академічного письма. Ми також прагнули уникнути одноразової згадки про певне питання, так званого лінійного принципу. Тому в третій темі є згадка про помилки у фаховому мовленні, а сьома тема повністю присвячена питанням виявлення й подолання типових орфоепічних, лексичних, стилістичних, граматичних (морфологічних і синтаксичних) помилок. Зауважимо, що нашим завданням був не пошук принципово нових питань, а саме структурування, логічна послідовність не лише тем, але й інформації: від народної культури до філософів стародавнього світу, клятви Гіппократа, Салернського кодексу здоров'я, до праць видатних українських перекладачів, зарубіжних колег, чий досвід так вдало узагальнено в «Енциклопедії перекладознавства».

Щодо п'ятої теми «Функціональна грамотність сучасного перекладача» ми враховували думку Г. О. Реброової, яка звернула увагу на сім різновидів грамотності: «Технологічна – здатність комплексно й ефективно вирішувати проблеми в галузі професійних знань; економічна – знання теоретичних основ господарської діяльності, розуміння сутності економічних зв'язків і відносин, уміння аналізувати конкретні фінансово-економічні ситуації; громадська – знання і розуміння своїх прав і обов'язків у широкому контексті суспільного життя; політична – розуміння соціальної природи влади, уміння і навички ведення загальних справ і захисту загальних інтересів; соціально-комунікативна – здатність розуміти інших, оволодіння "мовою" вербального і невербального спілкування, навички взаєморозуміння і соціальної діяльності; загальнокультурна – знання з галузей природничих, суспільних і гуманітарних наук, а також культури; гностична – уміння правильно вчитися і поглиблювати розуміння життя на основі інтеграції теоретичного знання і соціального досвіду. Даний вид грамотності є необхідною передумовою всіх інших» [19. с. 69].

Питання маніпуляції у структурі дисципліни виокремлено тому, що з кожним роком збільшується їх значущість на особистісному рівні та у професійній діяльності перекладача.

Структура навчальної дисципліни

ТЕМА 1. Слово – поняття – термін – концепт. Основи лексикології. Слово в житті людини і суспільства. Державна мова. Вимоги до визначення головних понять. Медичні словники. Закономірності переходу від слова до поняття, терміну, концепту. Концепт «здоров'я»: теорія та практика. Система базових понять у медицині.

ТЕМА 2. Мовленнєва культура професіонала.

Культура української мови. Поняття про функціональні стилі сучасної української мови. Типологія стилів (призначення, характерні ознаки, жанрові різновиди). Взаємодія функціональних стилів сучасної української мови у сфері фахового мовлення. Професійне спілкування у медицині. Точність і доречність використання мовних засобів. Характеристика помилок у фаховому мовленні. Медичний жаргон, суржик.

ТЕМА 3. Основи медичної риторики.

Риторика: минуле і майбутнє. Закономірності розвитку медичної риторики. Практичне послуговування мовними засобами. Мистецтво і техніка публічного виступу. Доповідь, промова, лекція, повідомлення як жанри публічного виступу. Культура діалогу і мовний етикет. Презентація. Врахування вікових особливостей співрозмовника. Спілкування з учасниками бойових дій.

ТЕМА 4. Професійно-мовленнєве спілкування.

Професійна лексика. Мовний етикет. Наголос у медичних термінах. Орфоепічна культура фахівця. Засади спілкування з колегами і пацієнтами у медицині. Мова реклами. Помилкові дії у спілкуванні.

ТЕМА 5. Функціональна грамотність сучасного перекладача. Основи функціональної грамотності: фонетика, акцентуаційні норми, лексико-семантична культура особистості, морфологічні та синтаксичні норми. Лінгвістична компетентність та функціональна грамотність у перекладознавстві.

Функціональна грамотність перекладача в цифрову епоху. Критичне мислення як запорука запобігання помилкам штучного інтелекту.

ТЕМА 6. Нова редакція «Українського правопису»

Питання українського правопису в системі державного статусу мови. Причини змін у новій редакції правопису. Імплементація нової редакції українського правопису в систему медичної освіти.

ТЕМА 7. Виявлення й подолання типових орфоепічних, лексичних, стилістичних, граматичних (морфологічних і синтаксичних) помилок.

Причини і наслідки помилок. Систематизація помилок у студентському середовищі. Прогностична оцінка типових помилок у перекладознавстві. Технологія подолання типових помилок в усному і писемному мовленні.

ТЕМА 8. Персонологічні аспекти спілкування у процесі перекладу.

Діалог. Основи персонології. «Пізнай самого себе». Врахування індивідуальних особливостей співрозмовника. Вікові особливості співрозмовників. Передбачення та вирішення конфліктів. Концепція Continuous Professional Development (CPD).

ТЕМА 9. Протидія маніпуляції у процесі професійної діяльності.

Маніпуляція: види, характеристика, протидія. Асертивність. План дій на випадок компрометації. Види маніпуляцій з інформацією у медицині. Розпізнавання хейту і фейків в Інтернеті. Заходи протидії неправдивим повідомленням.

ТЕМА 10. Підвищення мовленнєвої компетентності перекладача.

Компетенція та компетентність. Культура діалогу і мовний етикет. Усне і писемне мовлення. Електронні засоби перевірки тексту. Самовдосконалення.

ТЕМА 11. Професійна документація і прикладна лінгвістика

Система сучасного діловодства в медицині. Автоматизація документообігу. Резюме, заява, автобіографія, трудовий договір, контракт, трудова книжка. Організаційно-розпорядчі документи. Ділове листування.

ТЕМА 12. Електронні засоби взаємодії

Сучасні інформаційні технології. Переваги і загрози штучного інтелекту. Авторський сайт. Безпека в Інтернеті. Кіберагресія. Персональна кібергігієна. Аналіз листів, що містять ознаки фішингу. Характеристика пошукових платформ. Протидія хакерським атакам. Розмежування використання особистої та службової електронної пошти.

ТЕМА 13. Перспективні напрями прикладної лінгвістики в контексті розвитку української мови за професійним спрямуванням

Пропаганда здорового способу життя. Зміст, форми, методи популяризації здоров'я. Реклама медичних засобів: переваги і недоліки. Презентація і самопрезентація в медицині. Ефективність використання соціальних мереж. Відповідальне оприлюднення інформації.

ТЕМА 14. Академічна доброчесність та культура наукового тексту. Основи академічного письма.

Науковий стиль. Академічна доброчесність та культура наукового тексту. Наукова мова в медицині. Структура і види наукового тексту. Редагування тексту. Мовні засоби у процесі презентації результатів дослідження. Тези, стаття. Покликання. Рецензія і відгук.

ТЕМА 15. Підсумкова студентська науково-практична конференція.

Після обговорення в групі та консультацій з викладачем студенти обирають тему конференції, яка поєднує актуальні питання української мови і майбутньої професійної діяльності. Оргкомітет готує програму конференції та затверджує регламент. Конференцію проводять студенти. Виступ на конференції є обов'язковою передумовою для отримання підсумкової оцінки.

Очевидно, що у процесі подальших досліджень структура дисципліни буде вдосконалюватися, окремого розгляду потребують питання переваг і загроз штучного інтелекту, а також розвиток творчих здібностей майбутніх перекладачів.

Перспективи дослідження. Стаємо свідками поступового переходу від загальних питань культури мови, до культури ділового мовлення, а відтак – до окремих напрямів фахової підготовки і конкретних спеціальностей. Кожен етап важливий, адже він утворює своєрідний методологічний базис, що значно полегшує подальші дослідження. Зауважимо перспективність вивчення актуальних питань медичної риторики. Кафедра української мови ТНМУ працює над колективною темою «Медична риторика і комунікація в системі професійної лінгводидактики». Цій же проблемі була присвячена перша науково-практична конференція з одноіменною назвою, проведена в червні 2026 р. Очевидно, що це лише початок. Справа полегшується наявністю в Україні серії якісних книг та дисертацій, присвячених загальним питанням риторики. Проте в медицині є багато фахових особливостей. Достатньо згадати бодай збір анамнезу чи загрози ятрогенії.

Подальшого вивчення потребують питання персонології в перекладознавстві, закономірностей розвитку дидактичної культури викладачів і студентів, а також компаративістських досліджень з прикладної лінгвістики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Вихрущ А.В. Академічне письмо: структура і завдання. *Медична освіта*. 2021. № 1. С. 112–116. DOI 10.11603/me.2414-5998.2021.1.11979.

2. Вихрущ А.В. Велика гра Германа Гессе. *Закарпатські філологічні студії.* 2024.Випуск 35. Т. 2. С. 316–322. DOI https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2024.35.54

3. Вихрущ А.В. Викладання дисциплін гуманітарного циклу в сучасному університеті. *Медична освіта*, 2019. № 2. С. 61-66. DOI 10.11603/me.2414-5998.2019.2.10345.

4. Вихрущ А.В. Есе в системі розумового виховання студентів. *Медична освіта.* 2022. № 4. С. 117–126. DOI 10.11603/m.2414-5998.2022.4.13642.

5. Вихрущ А.В. Комп'ютерний інтелект і … творчість. *Studia methodologica*. 2025. No. 59. С. 79–89. DOI https://doi.org/10.32782/2307-1222.2025-59-7.

6. Вихрущ А.В. Медична риторика в системі підготовки майбутніх лікарів. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка*. 2025. № 2. С. 36–45. DOI: https://doi.org/10.32782/2415-3605.25.2.5

7. Галіяш Н., Петренко Н., Бількевич Н. Комунікативні навички в медицині. Тернопіль: ТДМУ, 2019. 132 с.

8. Гуменюк І. М. Становлення і розвиток методики навчання української мови за професійним спрямуванням : монографія. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника. 2022. 416 с.

9. Гуменюк І. Хрестоматія наукових праць з курсу «Українська мова за професійним спрямуванням». Частина І (1994–2010 рр.). Івано-Франківськ: [електронне видання], 2022. 224 с.

10. Даскалюк О.Л. Культура корпоративної комунікації як складник підготовки фахівців (в межах вивчення української мови за професійним спрямуванням. *Закарпатські філологічні студії.* Випуск 46. Том. 1. С. 43–47. DOI https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2026.46.1.7

11. Енциклопедія перекладознавства: у 4 т. Т. 1: пер. З англ. / за ред. Іва Гамбє та Люка ван Дорслара; за заг. ред.: О.А. Кальниченка та Л.М. Черноватого. – Вінниця: Нова Книга, 2020. 584 с.

12. Знаменська М. А. Комунікації в охороні здоров'я : монографія / М. А. Знаменська, Г.О. Слабкий, Т. К. Знаменська. Київ, 2019. 194 с.

13. Кисіль Г. Г., Чорногуз О. Ф. Українська мова: культура мовлення медика: навч. посіб. Київ : Медицина, 2018. 464 с.

14. Комунікативні навички лікаря: підруч. для студ. вищих мед. навч. закл. та фахівців практ. мед. / О.С. Чабан, О.О. Хаустова, І.А. Коваль та ін.; за заг. ред. О.С. Чабана. 2-ге вид., переробл і доповн. Київ: Видавець Заславський О.Ю., 2021. 429 с.

15. Методичні рекомендації до практичних робіт / gyakorlati munkákhoz з дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» Укладачі: Лібак Н.А., Барань Є.Б., Певсе А.А. Берегове: ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ, 2025. 37 с.

16. Новітня парадигма сучасної комунікації: перекладацькі практики у міжкультурному просторі: колективна монографія. Тернопіль: ВПЦ «Університетська думка», 2023. 215 с. URL: https://api.dspace.wunu.edu.ua/api/core/bitstreams/32b48cfb-ed30-4945-a193-f754a1667662/content

17. Переклад англомовних текстів у сфері медичної допомоги. Ч. 2. Опіки і вплив радіоактивного опромінення, обмороження та гіпотермія, дихальна недостатність, черепно-мозкові травми, термінове хірургічне втручання, екстрені терапевтичні випадки, отруєння: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / Черноватий Л. М., Лук'янова Т. Г., Вороніна К. В., Котляров Д. М., Ковальчук Н. М.; за ред. Л.М. Черноватого і О.В. Ребрія. Вінниця; Нова Книга, 2019. 316 с.

18. Професійна лінгводидактика в контексті особистісної парадигми : монографія / [Вихрущ А.В., Гаврищак І.І., Гнатишин С.І. та ін.]. Тернопіль : ТНМУ, 2022. 282 с.

19. Реброва Г.О. Функціональна економічна грамотність майбутнього фахівця як основа його компетентності. URL: http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/3593/1/Rebrova%20G.%20O.pdf.

20. Содомора А. Історія одного перекладу, або моя перша книжка. Львів: Літопис, 2017. 292 с.

21. Содомора А. Наодинці зі словом. Львів: Літопис, 2022. 408 с.

22. Стріха М. Український переклад і перекладачі. Між літературою і націєтворенням. Київ: Дух і Літера, 2020. 520 с.

23. Тишковець М.П., Мельник Т.П., Новіцька О.І., Заліпська І.Я. Українська мова (за професійним спрямуванням): практикум. Тернопіль: ТНМУ, 2025. 112 с.

24. Українська мова (за професійним спрямуванням) : підручник / С.М. Луцак, Н.П. Литвиненко, О.Д. Турган та ін. ; за ред. С.М. Луцак. Київ : ВСВ "Медицина", 2024. 360 с.

25. Український правопис. 2-ге видання. Київ : Наукова думка, 2023. 392 с.

26. Шевчук С. Українська мова за професійним спрямуванням. Київ : Алерта, 2025. 536 с.

27. Шевчук С. Українська мова за професійним спрямуванням. Робочий зошит-практикум. Київ : Алерта, 2025. 84 с.

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

Дата першого надходження статті до видання: 07.09.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 06.11.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 24.11.2026